

ŠTUD. KNJIŽNICA V MARIBORU

5212
Č

5212

ZDRAVILNA ZELIŠČA,

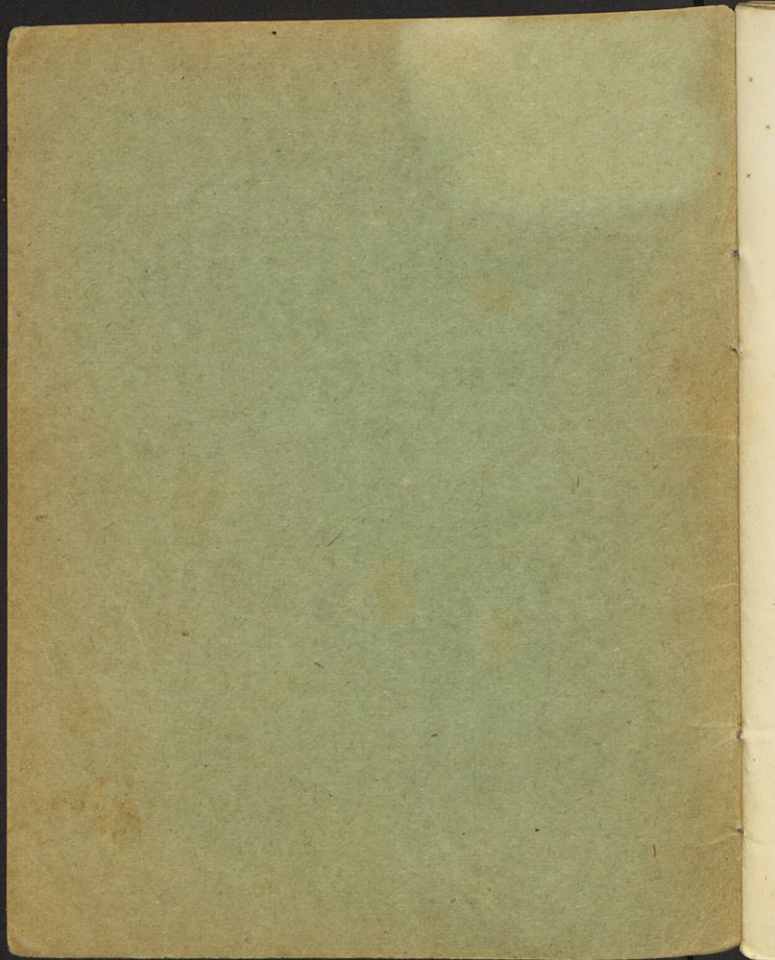
NJIH NAMEN IN UPORABA

Sestava koristnih in nestrupenih zelišč, korenin
ter kratka navodila o pripravi in uporabi taistih.

SESTAVIL DROG. M. VRABIČ

Maribor 1931

7810

Zdravilna zelišča,

njih namen in uporaba.

Sestava koristnih in nestrupenih zelišč, korenin
ter kratka navodila o pripravi in uporabi taistih.

Sestavil Drog. M. Vrabič.

Ponatis prepovedan.

Tiskala Ljudska tiskarna v Mariboru.

Vsebina.

Predgovor.

Priprava zeliščnega čaja.

Navodila o uporabi posameznih zelišč.

Za različne bolezni in svrhe razpredeljene skupine.

5212

[0005]

97810

Predgovor.

Veda in znanost napredujeta in vedno nove kemične zdravilne sestavine se pojavljajo že leta in leta z visokodonečimi imeni ter temu odgovarjajočimi cenami, toda kljub temu se zdravilna zelišča ne morejo in tudi ne dajo zapostavljati. Saj bi bilo tudi čudno, da bi jih pustila priroda nesmotreno rasti, ne da bi bila človeku v kakršnokoli koristno uporabo. Njih zdravilna moč in korist sta bili ugotovljeni tekom stoletij in kar je človek z muko in trudom preizkusil od roda do roda, je znanstvena preizkušnja morala le potrditi in tako je poskrbela za njih trajno, potrebno uporabo. Sestavine današnjih zdravil se dobivajo večinoma iz zdravilnih zelišč, kajti če pogledamo malo bližje, vidimo, da se zamorejo iz njih črpati poleg organskih sestavin tudi različne mineralične snovi, ki so potrebno potrebni sestavni deli za človekovo zdravje. Od organskih snovi zamoremo predvsem imenovati grenke snovi, škrob, zeliščne kisline, eterična olja, sluznate snovi, od mineraličnih pa kalij, natrij, magnezij, železo, apno in druge, katere potrebuje človeški organizem, in jasno je, da imajo nosilci teh dragocenih sestavin tudi gotov smoter.

Ta knjižica ni spisana v velikem obsegu, vendar popolnoma na znanstveni podlagi in je urejena tako, da je na majhnem prostoru zbrano vse preizkušeno in priznано na polju zdravilnih zelišč. Zato upam, da bo ravno tako koristna, kot obrazložena zelišča sama.

Priprava zeliščnega čaja.

1. **Prekuhanje:** Zdrobljena, zrezana ali stolčena zelišča ter korenine se polijejo z vodo in se kuhajo v primerni posodi približno pol ure. Sproti shlapjavajoča voda se mora od časa do časa nadomestiti. Kuhan čaj se potem precedi in se toplega izpije.

2. **Poliv:** Zelišče se popari z vročo vodo in se tako nastali poliv pusti hladiti. Ko je toliko hladen, da je tekočino mogoče izpiti, se taista precedi in izpije bodisi topla bodisi mrzla. Ako se hoče pripraviti posebno lahke polive, se zelišča polijejo zvečer z mrzlo vodo in se tekočina zjutraj precedi in izpije.

*

Pri obkladkih se na najpriprostejši način ravna tako, da se zelišča zvežejo v vrečico, katera se potem segreje bodisi na peči, štedilniku ali kotlu; ako so potrebni mokri obkladki, se vrečico drži nekaj časa v vroči vodi.

*

Po navadi se vzame na pol litra vode 1—2 jedilni žlici zelišča, vendar se lahko v dosego močnejšega ali slabejšega čaja vzame poljubna

množina zelišča. Pri daljši redni uporabi se priporoča začeti s slabejšim čajem in se potem stopnjevaje jemlje vedno več, proti koncu kure pa zopet vedno manje.

Kdor si hoče pripraviti mešane čaje za različne bolezni in svrhe, se naj ravna po razpredeljenih skupinah v II. delu te knjižice.

1. Prekuhanje: Zdrobljena, zrezana ali stisnjena zelišča ter korenine se polijejo z vodo in se kuhajo v miniralni posodi pri blazni toploti. Škrofulitični ali slabo odzivajoči vodni ekstrakti se pripravijo iz suhih zelišč. Kuhani čaj se pije pred ali po obroku. Pri akutnih boleznih se pije po potrebi večkrat na dan.

2. Poliv: Zelišče se poparja z vročo vodo in se tako nastali poliv pusti hladiti. Ko je toplota blazna, da je tekočina mogoče izpit, se izpije. Pri akutnih boleznih se pije po potrebi večkrat na dan. Pri kroničnih boleznih se pije po potrebi večkrat na dan. Pri kroničnih boleznih se pije po potrebi večkrat na dan.

3. Obkladki: Se na najprimernejši način pripravijo na tak način, da se zelišča zvežejo v vrečko, katero se potem segreje bodisi na pari, stiskalniku ali kotli; ako so potrebni mokri obkladki, se vrečko držijo nekaj časa v vroči vodi.

4. Po navadi se vzame na pol litra vode 1-2 čajni žlički zelišča, zveže se lahko v dvojni ali trojni list ali v stiskalnik.

Navodila o uporabi posameznih znanstvenih

I. DEL.

Navodila o uporabi posameznih zelišč.

Arnika se uporablja za obkladke pri zmečkanih, ohromelosti in živčnih boleznih.

Akacija daje kričistilni poliv, ki je obenem odvajalno sredstvo in se uporablja posebno pri otrocih.

Baldrijanov poliv je najboljše sredstvo za pomirjenje srca in živcev. Prinaša zdravo spanje ter pomaga pri želodčnih krčih in sploh pri vseh živčnih boleznih, ki so v zvezi z želodcem. Pomaga tudi proti črvom.

Bezgovo cvetje daje poliv, ki je priznано zdravilo pri prehlajenju, ker povzroči potenje in čisti kri. Bezgove jagode pospešujejo izločevanje seča in so čistilna in hladilna pijača za želodec.

Borovnice (Schwarzbeeren) prekuhane so poznane kot izborna sredstvo proti driski in griži.

Brinjeve jagode dajejo dobro zdravilo za oslavljen želodec, obistne in jeterne bolezni ter pospešujejo izločevanje seča; vzame se čajna žlička na čašo vode ter se to skuha, ven-

dar se ne sme več kot 2 minuti kuhati, ker sicer s paro izhlapi snov, katera najbolj učinkuje.

Brezovo listje daje poliv za uspešno zdravljenje revmatizma, protina kakor tudi mehurjevih kamnov.

Biberneljica (Bibernellwurzel). Ta koreninica daje poliv, kateri olajša izmeček pri kašlju in obolelosti dihalnih organov, ter pri tem osvežujoče učinkuje na te organe. Uporablja se razen tega tudi kot voda za grgranje.

Buraza (Boretsch). Poliv se uporablja za hladilno pijačo pri vročinskih boleznih, a tudi kot kričistilno sredstvo.

Česen pospešuje izločevanje seča in uničuje gliste ter črve. Zdrobljen česen se kuha samo 5 minut v vodi in se potem precedi ter uporablja ta voda tudi za klistiranje proti črvom. Čaj je uspešno sredstvo proti vodeniki.

Črna meta (Andorn) prekuhana, daje zelo grenko pijačo, katera pomaga proti kašlju, katarju sapnika, jeternih boleznih in zlatenici.

Drevesna smola krepi slaba pljuča, za želodec je neškodljiva.

Dišeča perla (Waldmeister) daje poliv, ki se uspešno uporablja za zdravljenje jeternih bolezni; ako se jo namoči 24 ur v vinu, daje izborno aromatično pijačo.

Diptomova korenina (Diptomwurzel) prekuhana daje zdravilni čaj pri obistnih in mehurjevih kamnih, nadalje pri krčih in histeriji.

Device Marije Plašček (Frauenmantel) daje poliv, ki pomaga proti krvavenju, driski in griži. Sploh je upliv tega poliva v vsakem slučaju ugoden, ker urejuje delovanje obisti. Za zunanjo uporabo pride v poštev pri tvorih in ranah.

Dresen (Knöterich) daje poliv, kateri pomaga pri kašlju, hripavosti, prsni bolečinah, nadalje pri obistnih boleznih, revmatizmu in hemoroidih.

Dobroletina (Kreuzdornbeeren). Njene jagode, prekuhane v sladkorni vodi, dajejo lahko odvajalno sredstvo predvsem za otroke.

Encijanova korenina, namočena v žganju, je izborno zdravilo za pokvarjen želodec, ki poživljuje tudi delovanje jeter in čreves. Prekuhana daje čaj proti histeriji, skrofulozi in proti hipohondriji.

Eibiševa korenina, prekuhana, daje izvrsten čaj pri prehlajenih dihalnih organih, kašlju, uporablja se pa tudi za grgranje pri vratnih boleznih in vnetjih.

Eukaliptovi listi dajejo poliv, ki pomaga pri želodčnih in črevesnih krčih, ter ugodno upliva na presnavljanje; za zunanjo uporabo pride v poštev za grgranje in izmivanje.

Gabes (Beinwell), prekuhan, pomaga pri katarjih dihalnih organov, sušici, pljučnem krvavenju, nadalje pri črevesnem katarju in griži. Pri zunanji uporabi pride v poštev za obkladke pri raznih gnojnih bulah, tvorih, ranah in oteklinah, da hitreje dozori. V to svrho se gabes na drobno zdrobi in napravi z vročo vodo nekako testo, katero se namaže na krpico ter ista potem priveže na tvor.

Grenka detelja (Bitterklee) zmanjšuje temperaturo; prekuhana na vodi je izborna, sicer bridko sredstvo za delovanje želodca in žolča ter povzroča obilnejše izločevanje žolčnega soka. Radi tega upliva ta čaj zelo ugodno na želodčne nerednosti, nadalje pri revmatizmu, zlatenici, škorbutu ter sploh pri vsaki bolezni, kjer je potrebno očiščenje telesa potom izločevanja sokov.

Gujakov les (Gajakholz) mora biti dobro prekuhan in ima kot tak dober učinek na presnavljanje in čiščenje krvi, ter se priporoča pred vsem pri pokvarjenih sokih, nečistosti kože, slabi krvi, revmatizmu in kožnih boleznih.

Grenkuljica (Gundelrebe) daje zdravilo proti pljučnemu katarju, naduhi in mehurjevim boleznim, nadalje prinaša čiščenje krvi in sokov.

Grško seno se zelo uspešno uporablja za tople obkladke pri tvorih in gnojnih bulah, ker pospešuje dozorenje.

Gorčična moka daje izvrstne obkladke proti revmatizmu, želodčnim in srčnim krčem. V to svrho se vzame papir, isti dobro namaže z limono ter se nato posuje z gorčično moko. Ko se je to dobro posušilo, se priveže na boleče mesto.

Hmelj se uporablja za omehčevalne in olajšilne obkladke pri tvorih in gnojnih bulah. Njegov čaj prinaša zdravo spanje, dober tek in dobro prebavo ter pomirjevalno učinkuje na krče.

Hrastova skorja je izborna sredstvo proti driski, želodčnemu in črevesnemu krvavenju. Zelo uspešno se pa tudi uporablja za izmivanje gnojnih ran, potnih nog ter ozeblin. V to svrho se skorja prekuha ter se potem pripravi iz te vode kopelj.

Islandski mah daje poliv, ki pospešuje prebavo, presnavljanje ter izločevanje sluze. Tak čaj je posebno priporočljiv pri pljučnih boleznih.

Isop pomaga pri želodčni slabosti, revmatizmu, glistah, pripravljen kot čaj. Razen tega se uporablja tudi za izpiranje bolnih oči.

Ingver, prekuhan v sladkorni vodi, se jemlje kot krepčilni čaj za želodec in prinaša izborna prebavo.

Ivanjščica daje poliv, kateri pomaga pri išijas, krvnem kašlju, jetiki in steklini.

Janež daje poliv, ki poživljuje delovanje sapnika in prežene napetje ter je predvsem dobro sred-

stvo za doječe matere, ker povzroča pomnoženje mleka ter pomirjevalno upliva na otroke.

Jetičnik (Ehrenpreis), prekuhan, daje zdravilno pijačo pri kroničnem katarju dihalnih organov in je posebno priporočljiv pri začetku jetike ter krvnem kašlju.

Korenina srčne moči (Blutwurzel) se posebno odlikuje kot uspešno zdravilo pri driski, želodčnem krču in želodčnem krvavenju.

Kilovnik (Bruchkraut) daje poliv, ki urejuje delovanje obisti in pomaga pri mehurjevem katarju.

Krhljikina skorja (Faulbaumrinde), prekuhana, poživi delovanje čreves, v večji meri zavžita pa deluje kot odvajalno sredstvo. Prekuhanje se uspešno uporablja tudi pri hemeroidih.

Korenina trnatega gladeža (Hauchelwurzel) poživi delovanje obisti in se predvsem priporoča pri vodenici, mehurjevem katarju, protinu in revmatizmu.

Križnica (Kreuzblume) vsebuje mnogo grenkih snovi in prekuhana poživi želodčno, črevesno in jeterno delovanje. Tudi pri lahkih slučajih pljučnega katarja, odnosno začetku sušice, se je izkazala kot izborno zdravilo.

Kodrova meta (Krausenminze) učinkuje enako kakor poprova meta pri želodčnih krčih, koliki, bruhanju in driski.

Koprive. Uporablja se cvetoča kopriva, seme in korenina, ki daje poliv proti krvavenju iz pljuč, nosne sluznice, hemeroidih in obisti. Nadalje se priporoča pri hripavosti in kašlju. Jako dobro se je izkazala pri vodenici, ker pospešuje izločevanje seča.

Kumna daje poliv, ki poživi delovanje želodca, učinkuje pomirjevalno na želodčni krč in napetje.

Kamilice so neobhodno potrebno zelišče v domači apoteki. Njih poliv učinkuje poživljajoče na celo telo in odstrani krče, napetost, bolešno pobitost ter pospešuje delovanje srca. Za zunanjo uporabo daje kopeli in tople obkladke pri obistnih in revmatičnih bolečinah, krčih, protinu in zobobolu.

Kalmež (Kalmus) se žveče za jačenje zobnega mesa in v svrhu pomnoževanja sline. Njegov poliv prinaša dober tek, čiščenje krvi in prenavljanje. Kalmeževe kopeli ugodno upli-vajo na delovanje kože ter živčni sistem.

Konopljenka (Hohlzahn), prekuhana, slovi kot dobro zdravilo pri obolenjih dihalnih organov. Naj se jo vedno pije, preden se gre spat.

Kostanjeva skorja, prekuhana, daje poliv, ki se na zunaj uspešno uporablja pri oteklinah, za notranjo uporabo pa prihaja v poštev pri katarjih dihalnih organov in slabi prebavi.

Koprc (Fenchel). Iz semena se napravi prekuhanje, ki odstrani napetje in olajša izločevanje sluze v sapniku. Korenina, katera služi za izločevanje seča, se redkeje uporablja.

Kutinove peške (Quittenkerne) služijo za pripravo sluznatega soka, ki se zdravniško kakor tudi kozmetično uporablja. Peške se polijejo z vodo in se jih mora pustiti 12 do 24 ur v vodi, medtem pa večkrat pomešati. Dobi se sluznata tekočina, ki se uporablja ali sama zase, ali pa zmešana z olivnim oljem kot mazilo za boleče prsne bradavice in za negovanje boleče, hrapave kože. V svrhu kodiranja las se lasje z razredčeno sluznato tekočino kutinovih pešk lahko zmočijo in potem kakor navadno kodrajo. Kodri bodo veliko dalje držali.

Kislo zelje se uporablja za obkladke pri oteklinah, opeklinah in vnetjih.

Kri čistilni čaj dajejo v glavnem med drugimi zelišči: mrzličnik, sv. Petra ključ, gvajakov les, regratova korenina, rožmarin, sasfrasov les, mačeha, tisočroža, brinjeve jagode. Učinek kričistilnega čaja je različen in radi tega se priporoča uporabljati od časa do časa tudi različne čaje. Kjer je potrebno temeljito čiščenje sokov in slabih snovi telesa, se uporabljajo predvsem oni čaji, kateri učinkujejo na jetra, to so žegnani koren, mrzličnik, sv. Petra ključ, regratova korenina. Čaj iz gva-

jakovega lesa učinkuje ugodno na presnavljanje in se uporablja kot splošno čistilno sredstvo posebno pri kožnih boleznih, revmatizmu, skrofulozi in drugih boleznih ter povzroča tudi potenje. Sasafrasov les, brinjeve jagode pospešujejo izločevanje seča, mačeha učinkuje zlasti pri revmatičnih bolečinah, ti-sočroža pa posebno na želodčno slabost. Vsi ti kričistilni čaji se priporočajo za priljubljene spomladanske kure.

Lečuha (Sanikel) daje prekuhanje iz korenin in cvetja, ki se uporablja za potenje in proti pljučnemu, želodčnemu, obistnemu in črevesnemu krvavenju ter griži.

Ljubčec (Liebstöckel). Njegova korenina daje prekuhana čaj, kateri pospešuje potenje in povzroča izmeček.

Lapuh, prekuhan, daje čistilni čaj za pljuča, blažilno učinkuje pri kašlju in bolečinah v prsih ter drugih sličnih obolelostih, zlasti se more priporočati pri vnetju dihalnih organov.

Lopatica se jemlje 1 noževa konica na čaši vode za čiščenje želodca in izpiranje zastarelih ran. Čaj iz lopatičnih listov je izborno zdravilo proti zlatenici.

Laneno seme, prekuhano, daje uspešno zdravilo pri vnetjih dihalnih organov, driski, mehurjevem katarju in sladkorni bolezni. Zmešano z vročo vodo se napravi zmes za obkladke pri

tvorih in oteklinah, katere zmehta ter zmanjša bolečine.

Laneno olje se uporablja kot sredstvo za klistiranje pri zaprtju, mešano z apneno vodo, daje hladilno mazilo za opekline.

Lipovo cvetje spada med najbolj priljubljena zelišča. Poliv povzroča potenje, pomnoži izločevanje seča in pomirjevalno učinkuje na ves organizem. Za zunanjo uporabo se uporablja za kopanje in grgranje.

Mačja noga ali kurja češnica (Ackergaucheil) daje prekuhanje, ki se uspešno uporablja pri utrdelosti jeter in pospešuje izločevanje seča. Prekuhanje ne sme biti preveč močno; računa se čajna žlička na skodelico vode.

Mačeha je prekuhana priljubljena kot kri čistilno sredstvo in pomaga pri sklepnem revmatizmu, kožnih izpuščajih in skrofulozi.

Melisa ali medunka kot poliv prežene napetje in krče ter pomaga pri histeriji, hipohondriji in ohromelosti.

Mehurjasta haluga (Balsentang) daje poliv, kateri se uspešno uporablja pri skrofulozi, golši in odebelelosti. Pri daljši vsakodnevni uporabi ima ugoden učinek na presnavljanje in izboljšanje sokov.

Majaron, prekuhan, je izvrstno zdravilo pri napetju in želodčnem krču.

Mrzličnik (Fieberklee) daje poliv, ki pospešuje delovanje žolča, pomaga na tak način proti zlatenici, vodenici in škorbutu.

Milna korenina (Seifenwurz) kuhana na vodi daje pripomoček za odstranjevanje luskin na glavi.

Medvedovega grozda listi (Bärentraubenblätter). To zelišče prekuhano, daje izvrstno sredstvo za uspešno zdravljenje kroničnega vnetja obisti, mehurjevega katarja, mehurjevih kamnov, odnosno mehurjevega peska.

Orehovi listi (Wallnussblätter) prekuhani dajejo zdravilo za škrofulozne otroke in za nezdravo kri. Za zunanjo uporabo pridejo v poštev za kopeli.

Omanova korenina (Alantwurz) daje prekuhana krepilni čaj proti jeternim boleznim, zlatenici, vodenici in hemeroidih. Tudi na dihalne organe učinkuje tak čaj zelo ugodno.

Ostrožnični listi nadomeščajo kitajski čaj, ki ima enako aromatičen okus, je pa neškodljiv za srce in živce, ter razen tega čisti kri. Posebno priporočljiv je tak čaj pri pljučnih boleznih.

Pelin (Wermut) je znano zelišče v vsakem vrtu, čegar poliv poživi delovanje želodca in čreves ter pomaga pri žolčnih nerednostih, zlatenici ter jeternem vnetju.

Plešec (Hirtentäschel) daje poliv, ki pomaga pri krvavenju ter zdravilno učinkuje na žolčne kamne in pospešuje tudi izločevanje seča.

Poprova meta (Pfefferminze) je splošno znano kot poživljajoče zdravilo, ki pomaga za pomirjenje krčev ter se njen poliv pri vseh boleznih uspešno uporablja kot čaj za potenje. Za zunanjo uporabo pride vpoštev pri migreni, zobobolu in revmatizmu.

Piskavičina semena (Bockshorsamen) tudi pod imenom Grško seno, prekuhana v vodi dajejo omehčevalne obkladke pri oteklinah, tvorih itd.

Pljučnica, prekuhana, slovi kot sredstvo proti pljučnim boleznim, hripavosti, vratnem vnetju in tudi proti pljuvanju krvi.

Preslica (Schachtelhalm), prekuhana, pomaga ob redni uporabi pri obistnem in mehurjevem pesku ter pospešuje izločevanje seča. Za zunanjo uporabo se uspešno uporablja za obkladke pri gnojnih ranah in tvorih.

Potočnica (Brunnenkresse) daje poliv, kateri pomaga pri bronhijalnem katarju, nadalje pri jeternih, žolčnih in obistnih boleznih.

Poljska kumna se uporablja pri prehlajenju, oslovskem kašlju, nahodu in katarju. Njen poliv učinkuje proti pijanosti in glavobolu. Na zunanaj se uporablja za obkladke pri revmatizmu in ohromelosti ter za krepilno kopanje.

Pomarančna lupina, kratko prekuhana, daje zdravilni čaj pri motenju prebave, želodčnem katarju in driski.

Repik (Odermennig) daje poliv, ki pomaga pri jeternih boleznih, črevesnem katarju, krvavenjih in revmatičnih obolenjih, nadalje kot sredstvo za grgranje pri vnetjih v ustni duplini in dihalniku ter za omehčevalne obkladke pri gnojnih abscesih in tvorih.

Rožmarin, prekuhan, je krepilno zdravilo za pljuča, živce in srce.

Rabarbara v manjši količini vzeta, je krepilno zdravilo pri oslavljenju želodca. V večji množini zaužita pa služi za čiščenje črevesa in proti zaprtju.

Rman (Schafgarbe) je priljubljena kri čistilna rastlina, katere poliv krepí živce in prebavljalne organe.

Regratova korenina in zelišče se priporočata za spomladanske kri čistilne kure, učinkujeta ugodno na jetra in želodec.

Sladka koreninica (Engelwurz) daje poliv, ki pomirjevalno učinkuje na ves živčni sistem, na prebavljalne organe ter odstrani krče in napetje. Razen tega pa lahko upliva na izločevanje vode in sluzi.

Senene rože se kuha ter uporablja za kopeli pri prehladih.

Sv. Petra ključ (Erdrauch) spada k najstarejšim zdravilnim zeliščem proti jeternim boleznim, zlatenici, hipohondriji, hemeroidom. Siguren uspeh se doseže, ako se poliv pije večkrat dnevno in tudi dalje časa.

Slezenovci (Malven). Prekuhanje cvetov teh rastlin daje blažilno učinkujoče zdravilo pri vratnih boleznih, vnetjih ter hripavosti.

Salep daje dobro zdravilo pri driski malih otrok. Noževa konica tega praška se pomeša s sladkorjem in vodo v maso, kateri se med mešanjem še dolije toliko vode, da postane tekoča. Nato se še prilije čašo vrele vode, da se dobi sluzasta tekočina; pri težjih slučajih driske se še pridene jedilna žlica borovničevca, in se potem jemlje.

Sasafrasov les daje čaj za potenje in pomaga pri revmatičnih obolenjih, protinu, ter se uspešno uporablja tudi pri kožnih boleznih in ima ugoden upliv na izločevanje seča.

Senesovo listje daje čaj, ki je izborno odvajalno sredstvo. Listi se poparijo in se pustijo nekaj časa stati; kuhati se ne smejo, ker bi tak čaj povzročil hude krče.

Ščipek (Hagebutten). Ščipkov sad daje krepilni čaj pri obistnih in mehurjevih boleznih ter mehurjevem pesku, revmatizmu in protinu. Priporočljivo je tak čaj dalje časa redno piti, posebno zvečer, preden se gre spat.

Tisočroža (Tausendguldenkraut) daje krepilni čaj za želodec in prinaša dober tek ter odvaja preobilno množino želodčne kisline. Nadalje poživi delovanje jeter in pomaga pri slabokrvnosti.

Timijan daje poliv za uspešno zdravljenje oslovskega kašlja. Jemlje se kot sredstvo za čiščenje želodca in izpiranje ran.

Trobentice dajejo poliv, kateri krepilno deluje na možgane ter se ga priporoča pri migreni, vrtoglavosti in drugih od možganov izvirajočih nerednostih.

Vodni koprc (Wasserfenchel). Prekuhan sad te rastline pomaga pri kroničnem bronhijalnem in pljučnem katarju, nadalje pri jetiki, naduhi, ter pomirjevalno učinkuje na ves organizem.

Vrbni listi in skorja (Weidenblätter), prekuhani, dajejo dobro zdravilo pri črevesnem katarju, kot zunanje sredstvo pa za negovanje ran in oteklin.

Žajbel daje priznano zdravilo proti nočnemu potenju, sredstvo za grgranje in izpiranje pri katarjih v ustni duplini ter za izpiranje ran.

Žegnani koren (Benediktenkraut) daje poliv, ki po svoji grenki snovi pospešuje presnavljanje in poživi želodčno, črevesno ter žolčno delovanje. Pomaga tudi pri jeternih boleznih.

Žličnik (Löffelkraut) daje poliv, kateri poživljuje delovanje čreves in obisti ter pomaga pri vodenici. Pri škorbutu, slabem zobnem mesu in drugih sličnih boleznih služi za grgranje in izpiranje.

Za različne bolezni in svrhe raz- predeljene skupine.

Blazinice za obklade:

(za boleče mišice pri tetani,
abscesih, ekimih, gnoj-
nem).

kravice

kravice

kravice

kravice

Za brizganje

(pri raznih boleznih)

Črna površna masla

(za razne vrste bolezni
na in zunaj)

Prsti orisali:

leščina nova

kravica stara

kravica

kravica

kravica

Za drisko driska (driska)

driska

driska

driska

driska

driska

driska

driska

driska

Za pranje:

kravica nova (driska)

kravica

kravica

kravica

kravica

kravica

kravica

kravica

Pri pranju:

kravica nova

Pri pranju:

kravica

Za različne bolezni in svrhe razpredeljene skupine.

Blazinice za obkladke:

(na boleča mesta pri tvorih, abscesih, zobobolu, glavobolu):

kamilice
lavendelj
žajbelj
mrzličnik

Za bruhanje:

(pri zastrupljenjih itd.):

črna gorčična moka
(z mrzlo vodo pomešana in zaužita)

Proti driski:

želodova kava
hrastova skorja
borovnice
poprova meta
salep

Za doseg dobrega teka:

žegnani koren
mrzličnik
encijan
islandski mah
kalmusova korenina
pomarančna lupina
tisočroža
pelin

Za grgranje:

(negovanje ustne dupline):

hrastova skorja
eukaliptovi listi
kamilice
žličnik
menik
žajbel
korenina srčne moči

Pri golši:

mehurjasta haluga

Proti glistam:

česen

timijan
orehovo listje
fižolovo listje

Pri hemeroidih:

baldrijanova korenina
sv. Petra ključ
krhljikina skorja
regratova korenina
senesov sad

Pri hipohondriji:

žegnani koren
buraža
encijan
sv. Petra ključ

Za izločevanje seča:

mačja noga
omamina korenina
brezovo listje
ščipek
ljubčec
sasafrasov les
preslica
brinjeve jagode
vodni koprc

Za izpiranje ran:

(prekuhanje):

omamina korenina
hrastova skorja
kamilice

kostanjeva skorja
žajbel
preslica
timijan

Pri jeternih boleznih:

mačja noga
črna meta
žegnani koren
potočnica
sv. Petra ključ
plešec
križnica
regrat
menik
tisočroža
dišeča perla

Za kopanje:

hrastova skorja
senene rože
kalmusova korenina
kamilice
poprova meta
gorčična moka
kamena detelja
brinjeve jagode

Pri kamnih:

brezovo listje
koprivina korenina
kilovnik

potočnica
žličnik
špargelj
brinjeve jagode

Pri krvavenju:

plešec
lečuha

Kot kri čistilno sredstvo:

mrzličnik
sv. Petra ključ
gvajakov les
regratova korenina
rožmarin
sasafrasov les
mačehe
tisočroža
brinjeve jagode

Pri kašlju in hripavosti:

omamina korenina
slezova korenina
črna meta
janež
gabez
ostrožnični listi
jetičnik
kopre
konopljenka
lapuh
islandski mah
karagen
dresen

lučnik
laneno seme
pljučnica
slezenovci
biberneljica
rožmarin
lečuha
rman

Proti krčem:

baldrijanova korenina
sladka koreninica
kamilice
kumna
poprova meta

Pri mehurjevih obolenjih:

brezovo listje
koprivina korenina
kilovnik
potočnica
diptamova korenina
ščipek
trnati gladež
ljubčec
žličnik
preslica
špargelj
brinove jagode

Za negovanje las:

(umivanje):

arnika
hrastova skorja

kamilice
gvajakov les
rožmarin
vrbova skorja

Pri nespečnosti:

baldrijan
hmeljeva moka

Pri nočnem potenju:

žajbel

Proti napetju:

sladka koreninica
koprc
kamilice
kumna
majaron
poprova meta

Proti odebelenju:

mehurjasta haluga

Proti ozeblinam:

hrastova skorja
jod

Proti oslovskemu kašlju:

timijan

Za očesno vodo:

koprc
kamilice
rman
išop

Kot odvajalno sredstvo:

krhljikina skorja
križnica
senesovo listje
senesov sad
ricinovo olje
karlovarska sol

Za presnavljanje:

žegnani koren
hrastova skorja
eukaliptovi listi
gvajakov les
islandski mah

Za prebavljanje:

žegnani koren
mrzličnik
encijan
islandski mah
ingver
kalmusova korenina
križnica
majaron
pomarančni olupki
tisočroža
išop
pelin

Za potenje:

španski bezeg
kamilice
lipovo cvetje

poprova meta
lečenka
sasafras

Proti potenju nog:
hrastova skorja

Proti protinu:
brezovo listje

Kot poživljajoč čaj:
kitajski čaj
ostrožnični čaj
kodrasta meta
poprova meta

Kot pomirjevalno sredstvo:
baldrijanova korenina
sladka koreninica
koprcev čaj (osobito za
otroke)
hmeljeva moka
kamilice

Proti revmatizmu:
brezovo listje
ljubčec
lečenka

Za spomladanske kure:
mrzličnik
gvajakov les
sasafrasov les
tisočroža
brinjeve jagode

Kot sluznate pijače:
slezova korenina
gumiarabikum
lapuh
karagen
slezenovci
salep

Pri sladkorni bolezni:
fižolove lupine
Device Marije plašček
borovnički listi
laneno seme

Pri škorbutu:
(za grgranje in izpiranje):
potočnica
hrastova skorja
žličnik
ratanijina korenina

Pri škrofulozi:
mehurjasta haluga
potočnica
gvajakov les
orehovi listi

Pri vnetju mandljev:
žajbel
korenina srčne moči

Proti vodenici:
brezovo listje
mrzličnik

trnati gladež

špargelj

Pri zmečkaninah:

arnika

žajbel

Pri zlatenici:

omamina korenina

mrzličnik

regratova korenina

tisočroža

pelin

Pri zobnih oteklinah:

fige

žličnik

poprova meta

žajbel

korenina srčne moči

Za želodčno krepčilo:

angelikina korenina

ingver

mojstrova korenina

Pri želodčnem krvavenju:

hrastova skorja

Pri želodčnem krču:

baldrijan

poprova meta

Za živčno krepčilo:

baldrijan

sladka koreninica

nageljnova korenina

pomarančni listi

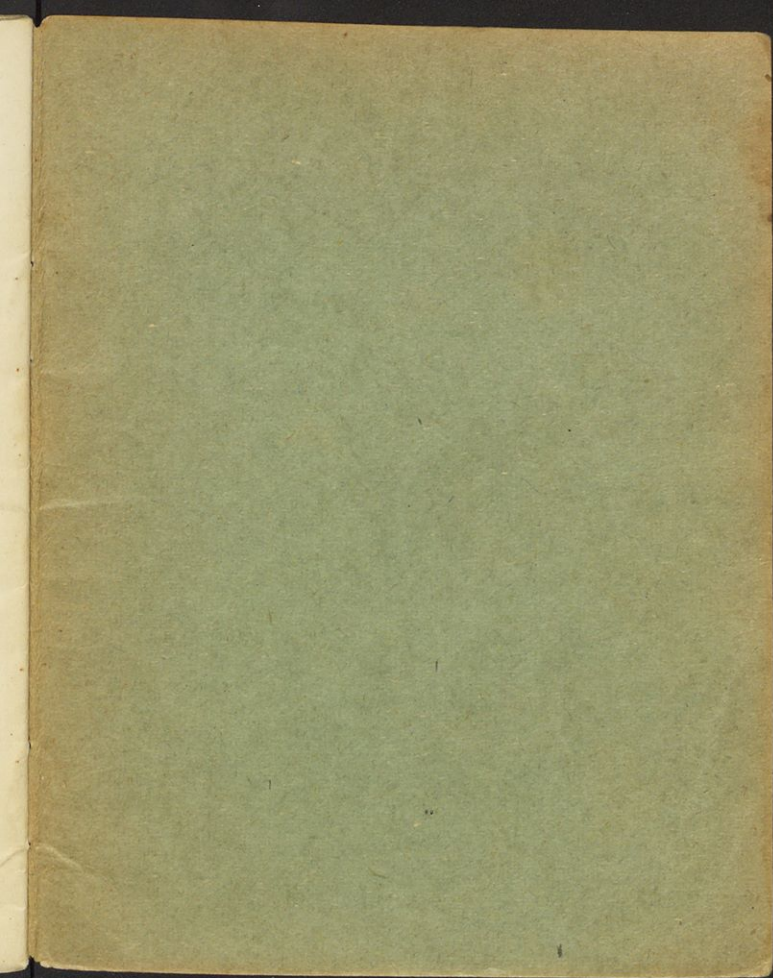
Pri žolčnih nerednostih:

mrzličnik

potočnica

plešec

pelin

Univerzitetna knjižnica Maribor

S

5212

000507810

COBISS